MARTI MISTERIJA
TEKST: A. CASTELLI
CRTEŽ: G. ALEKSANDRINI
KALAMBAKA, GRADIĆ U TESALIJI, NA RECI PENEJ, POZNAT PO METRONIMA („VAZDUŠNIM MANASTIRIMA"), KOJI GA NATKRILJUJU SA SEVERNE STRANE...
ONI TIPOVI KONTROLIŠU AERODROM. MORAM POKUŠATI DA STIGNEM DO JOANINE I ODANDE KRENEM.
NE VERUJEM DA SU ME PRIMETILI PRILIKOM IZLASKA IZ HOTELA.
POZAJMIO SAM PORTIROV AUTOMOBIL, DOK ONI VEROVATNO MOTRE NA MOJ.
VMS-1
99

ŽIVIM KAO ČOVEK ZA KOJIM JE RASPISANA POTERNICA...I TO SVE ZBOG ONOG PROKLETOG RUKOPISA!
VOLEO BIH DA GA NIKAD NISAM NI VIDEO, A KAMOLI UZEO!
!
VROOOM!
PRIBLIŽAVA MI SE! HOĆE DA ME NATERA DA SLETIM S DRUMA!

TOOOT-T-T!
TOOOT-T!
VROAUURRRS!
...ΓΙΣΑ' ΣΟU!* HA!HA!
* „ZDRAVO" NA GRČKOM SE TO ČITA „HIASSU".
ZDRAVO... ZDRAVO I TEBI, PRIJATELJU!
POČINJEM DA GUBIM KONTROLU NAD SVOJIM NERVIMA! NA SVE STRANE VIDIM ZASEDU.

KAD BIH SAMO MOGAO KOVERAT DA SMESTIM NA SIGURNO MESTO... ALI GDE?
HEJ!
Q.T.E.
ŠKRIIIP
ADRESIRAĆU GA SAMOM SEBI, U PARIZ, A ZATIM...
HMM...

NE, BOLJE ĆE BITI DA NE NAPIŠEM SVOJE IME. SAD ME VEĆ SVI POZNAJU I AKO SU STVARNO TAKO MOĆNI, MOGLI BI DA GA ZADRŽE.
ZNAM KOME ĆU GA POSLATI. KOD NJEGA ĆE BITI SIGURAN KAO U SEFU.
M.M. MARTI (ŽAK) MISTERIJA
VAŠINGTON NJUS Nº 3
NJUJORK NY 10021
POGODIĆE DA SAM MU GA JA POSLAO. SVI GA ZOVU JEDNOSTAVNO MARTI...
...SAMO MALI BROJ NJIH ZNA I NJEGOVO DRUGO IME ŽAK.
HM! SAD SAM VEĆ MNOGO MIRNIJI. SVE MI IZGLEDA RUŽIČASTO!

SUTRA UJUTRO BIĆU U JOANINI. UZEĆU PRVI AVION ZA ATINU, A ODANDE ĆU PRODUŽITI ZA SJEDINJENE DRŽAVE.
SA MARTIJEM ĆU SAČEKATI DOLAZAK KOVERTA. VEĆ MU VIDIM IZRAZ NA LICU KAD BUDE SAZNAO ŠTA SAM OTKRIO.
DOLAZI!
EN TAΞEI!* DUGO MU JE TREBALO!
* VRLO DOBRO. ČITA SE „ENDAKSI".
BOLJE IKAD NEGO NIKAD. MORAMO DA SE DOČEPAMO RUKOPISA.
HM... KO ZNA ŠTA JE U NJEMU TAKO VAŽNO.
NITI ZNAM, NITI ME TO ZANIMA. TO SU LJUDI KOJI NE ZNAJU ZA ŠALU!
104

DOBRI STARI MARTI MISTERIJO, PITAM SE GDE SE NALAZIŠ U OVOM...
VROOOOM!
...TRENUTKU!
RRRR
!
PUCAJ U GUME PRE NEGO ŠTO I POKUŠA DA POBEGNE!
SCREEEEEE
105

RATATAT!
POP!
POF!
VRLO DOBRO! A SAD, LEPO IZAĐI S PODIGNUTIM RUKAMA!
KLAK
JA.... JA NE...
MORA DA JE NEKA GREŠKA!...JA IMAM SAMO ČEKOVE!...

UMUKNI, BRBLJIVČE!
TRAS!
AHHH
ZNAŠ TI ODLIČNO ŠTA MI TRAŽIMO!
PREGLEDAO SAM MU AUTOMOBIL, NIJE TAMO.
HM...
UTOLIKO GORE PO NJEGA! SAD ĆE POSTATI SLOŽENIJE!
TUMP
HAJDE, GOVORI! GDE SI SAKRIO RUKOPIS?
NE...NE RAZUMEM ŠTA...
TUMP!
107

TUMP!
AHHAH!
TRES!
NO... HOĆEŠ LI PROGOVORITI ILI DA NASTAVIMO?
OOH...
NIJE KOD MENE... POSLAO SAM GA!
POSLAO? KOME SI GA POSLAO, BEDNIČE?
JA...
NE! TO VAM NEĆU REĆI! NIKAD VAM TO NEĆU REĆI!

NE SMEM UME-ŠATI MARTIJA! ON S TIM NEMA NIKAKVE VEZE...
...A ONI NE PREZAJU NI PRED ČIM!
BRZO! NE SME UMAĆI!
TO PREPUSTI MENI!
BANG!
STANI, BUDALO! STOJ!
BANG!
AHHHH!

GLUPANE! SAD VIŠE NIŠTA NEĆE MOĆI DA NAM KAŽE!
ZBOG TEBE ĆEMO ZAPASTI U GRDNE NEPRIJATNOSTI!
HAJDE, POMOZI MI DA GA UNESEMO U KOLA.
KAMIONOM ĆEMO IH GURNUTI U PROVALIJU... SVE TREBA DA LIČI NA NESRETAN SLUČAJ.

DRŽI SE ČVRSTO!
KRAŠŠŠ!
KRAAK
GOTOVO! PITAM SE, SAMO, KOME JE MOGAO DA POŠALJE RUKOPIS.

„PITAM SE, SAMO, KOME JE MOGAO DA POŠALJE RUKOPIS."
B624
AZORI, VIŠE OD 1500 KILOMETARA OD OBALA PORTUGALIJE.
ONAJ KO BI SE PRIBLIŽIO RONIOCIMA KOJI SU PLIVALI IZMEĐU PIKA I SANTA MARIJE, MORAO BI DA ZAPAZI JEDNU ZBUNJUJUĆU POJEDINOST.
CRTE LICA JEDNOG OD NJIH BILE SU CRTE NEANDERTALCA, LJUDSKE VRSTE KOJA JE ŽIVELA PRE 30 000 GODINA.

POREDI TOGA, ZAPAZIO BI DA SU MU POKRETI, MADA USPORENI SAVREMENOM OPREMOM ZA RONJENJE, SLIČNI POKRETIMA **DIVLJE ŽIVOTINJE**...
...A DA MU POGLED, **PRODORAN I ODSUTAN,** TRAŽI NEŠTO ŠTO LJUDSKE OČI NISU JOŠ U STANJU DA VIDE.
JAVA JE PRONAŠAO NEŠTO... NJEGOV INSTINKT VIŠE VREDI OD **DVADESET** GODINA MOJIH STUDIJA.
PRIMITIVNI ČOVEK, NAZVAN JAVA, PLIVAO JE TAKO SIGURNO KAO DA JE STARI POZNANIK NEISPITANOG MORSKOG DNA.
PRATILA GA JE VITKA FIGURA PROFESORA **MARTIJA MISTERIJE**.
113

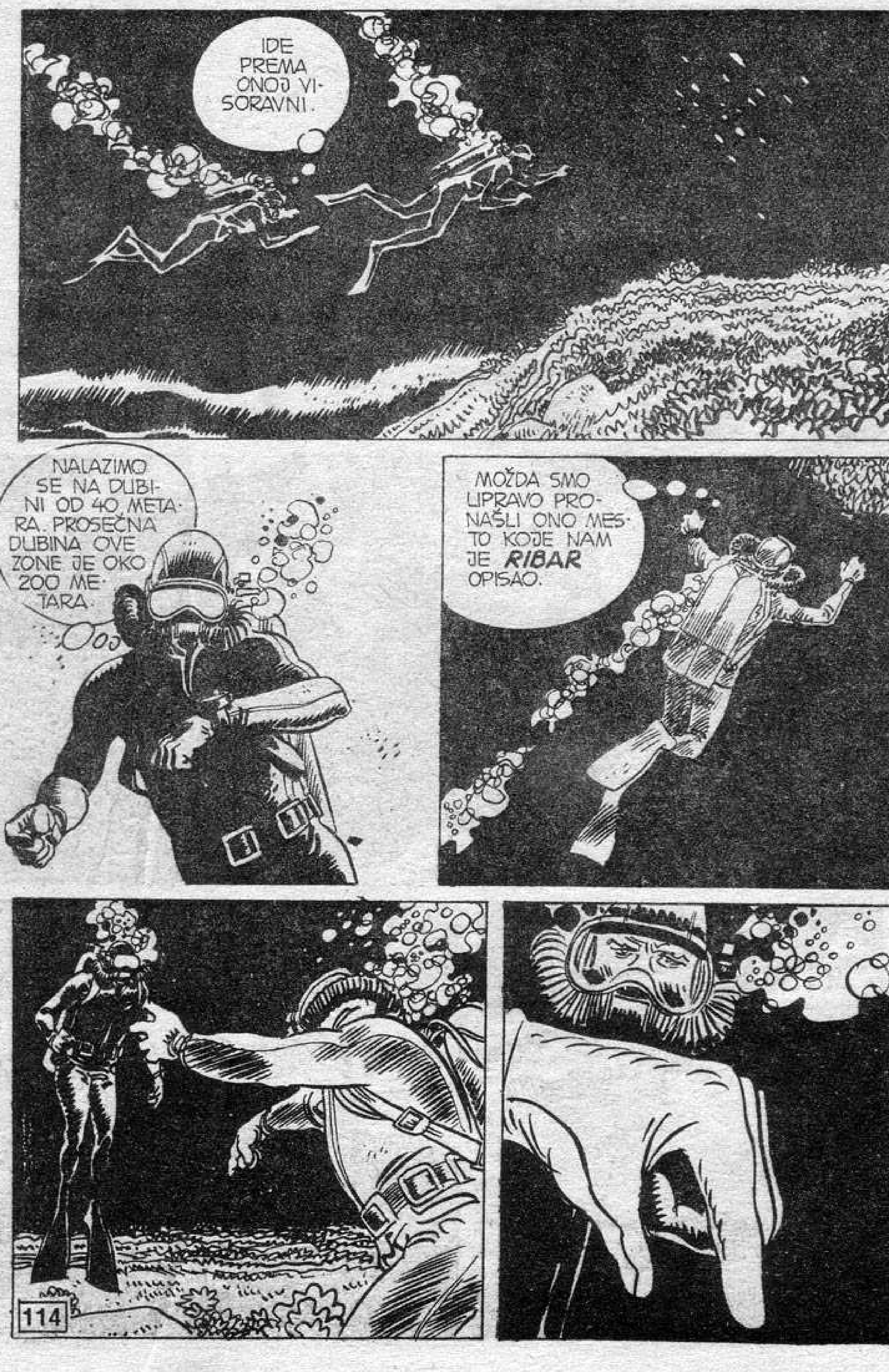
IDE PREMA ONOJ VI-SORAVNI.
NALAZIMO SE NA DUBI-NI OD 40 METARA. PROSEČNA DUBINA OVE ZONE JE OKO 200 METARA.
MOŽDA SMO UPRAVO PRONAŠLI ONO MESTO KOJE NAM JE RIBAR OPISAO.
114

DAJE MI ZNAK DA MU PRIĐEM!
ČINI MI SE DA NEŠTO VIDIM... ALI NE MOGU DA SHVATIM DA...
MA...
OH! NIJE MOGUĆE!
115

ZA TO VREME...
DOLAZI JOŠ JEDNA JAHTA.
DA, GOSPOĐICE KRISTINA!... MORA DA SU TURISTI.
SAMO NEMA OPASNOSTI. BOVE* MARTIJA! JAVE LEPO SE VIDE!
*BOVA (PLUTAČA) JE PLIVAJUĆI ZNAK KOJI POMORCIMA SKREĆE PAŽNJU NA NEKU PREPREKU ILI OPASNOST U VODI.
ČIM IH BUDU PRIMETILI, SKRENUĆE PREMA PUČINI.
FANTASTIČNO! SVEGA NEKOLIKO MILJA OD OSTRVA, A NIKO GA NIJE OTKRIO RANIJE.

MALA LUKA POTONULA POSLE KO ZNA KAKVE KATAKLIZME.
?
JAVA JE PRONAŠAO JOŠ NEŠTO!

OH! VELIČAN-STVENO!
POTPUNO JE ISTI KAO ONA DVA BRONZANA KIPA NAĐENA PORED ITALI-JANSKE OBALE!
OVDE IH IMA MNOGO, I SVI SU JEDNAKI. TO JE BESUMNJE BIO NEKI MA-GACIN.
ALI... OVO JE PAS!

DA BAŠ PAS RAĐEN ISTOM HIPER-REALISTIČKOM TEHNIKOM KAO I OSTALI KIPOVI.
A ONO...
...MAČAK!
...SOKO!
...KONJ!

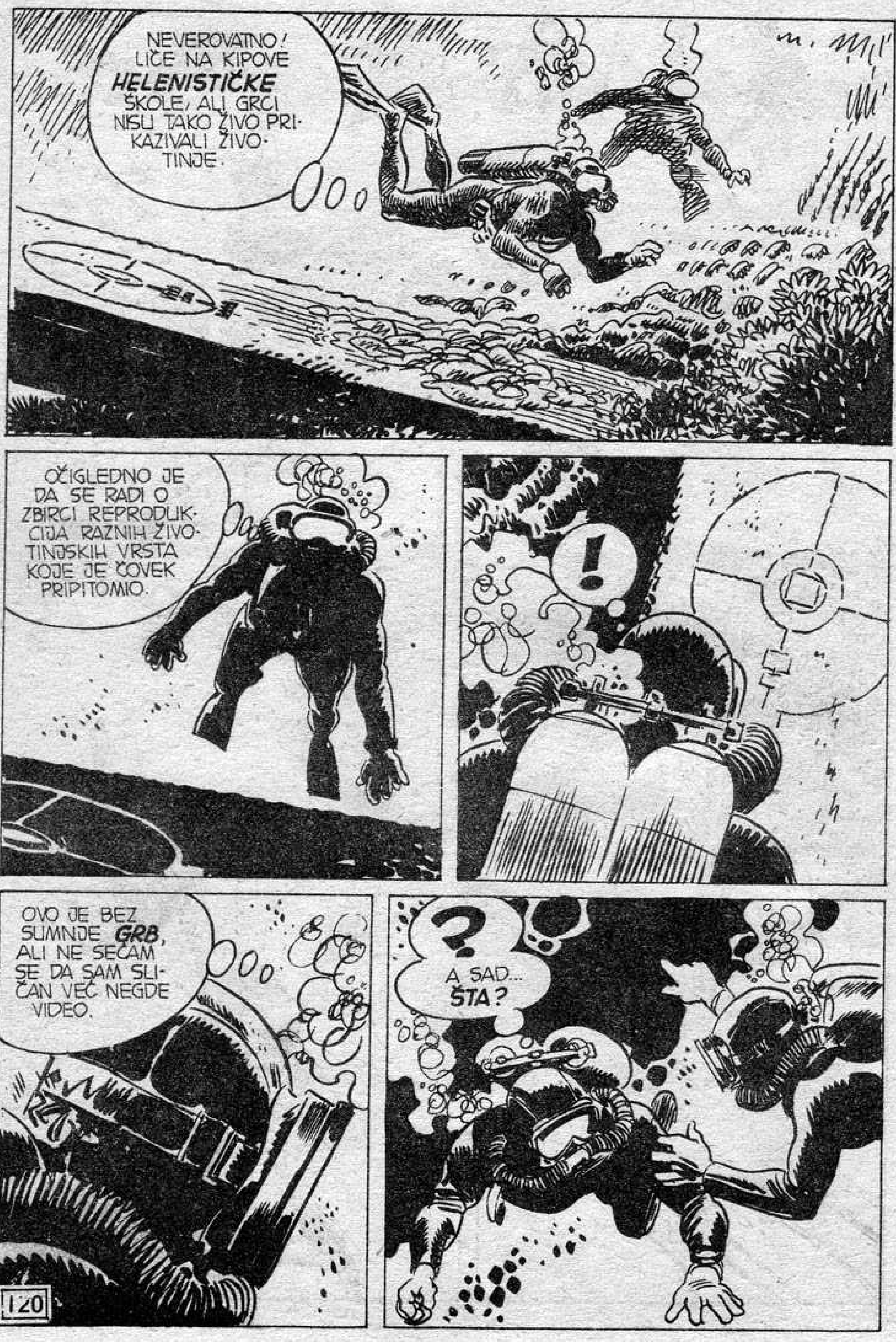

NEVEROVATNO! LIČE NA KIPOVE **HELENISTIČKE** ŠKOLE, ALI GRCI NISU TAKO ŽIVO PRIKAZIVALI ŽIVOTINJE.
OČIGLEDNO JE DA SE RADI O ZBIRCI REPRODUKCIJA RAZNIH ŽIVOTINJSKIH VRSTA KOJE JE ČOVEK PRIPITOMIO.
!
OVO JE BEZ SUMNJE **GRB**, ALI NE SEĆAM SE DA SAM SLIČAN VEĆ NEGDE VIDEO.
?
A SAD... **ŠTA?**

!
KO SU OVI LJUDI? ODAKLE SU SE STVORILI?
IZGLEDA DA IMAJU NEŠTO PROTIV NAS.
FLOP! FLOP!
OVI SE NE ŠALE! UBIĆE NAS!
121

NA POVRŠINI...
BUDITE MIRNI! NEMOJTE BEZ POTREBE IZIGRAVATI JUNAKE.
PODIGNITE RUKE. AKO SE TU NA DNU NE NALAZI ONO ŠTO PRETPOSTAVLJAMO, PUSTIĆEMO VAS.
NA BRODIĆU NEMA VIŠE NIKOGA.
U REDU. POSTAVITE DINAMIT, ZA SVAKI SLUČAJ!
ALI, ZAŠTO? NE RAZUMEM!
TIŠINA! OD NAS NEĆETE DOBITI NIKAKVO OBJAŠNJENJE!

ZA TO VREME...
!
FLOP
NE BIO JA...
DVOJICA TAJANSTVENIH NAPADAČA PRIBLIŽAVALI SU SE MARTIJU SA UPERENIM PUŠKAMA.
VEŠTIM TRZAJEM, ON JE ZA DLAKU IZBEGAO SMRTONOSNI HARPUN.
ZATIM...
SAD MI JE JASNO KAKO SE OSEĆAJU KIRNJE!
SAMO, JA NE NAMERAVAM DA DO KRAJA PROŽIVLJAVAM ONO ŠTO ONE PROŽIVLJAVAJU.
123

U TIŠINI KOJU JE NARUŠAVALO SAMO ŠIŠTANJE **APARATA ZA DISANJE**...
...NA DUBINI OD ČETRDESET METARA, VODILA SE BORBA NA ŽIVOT I SMRT.
!

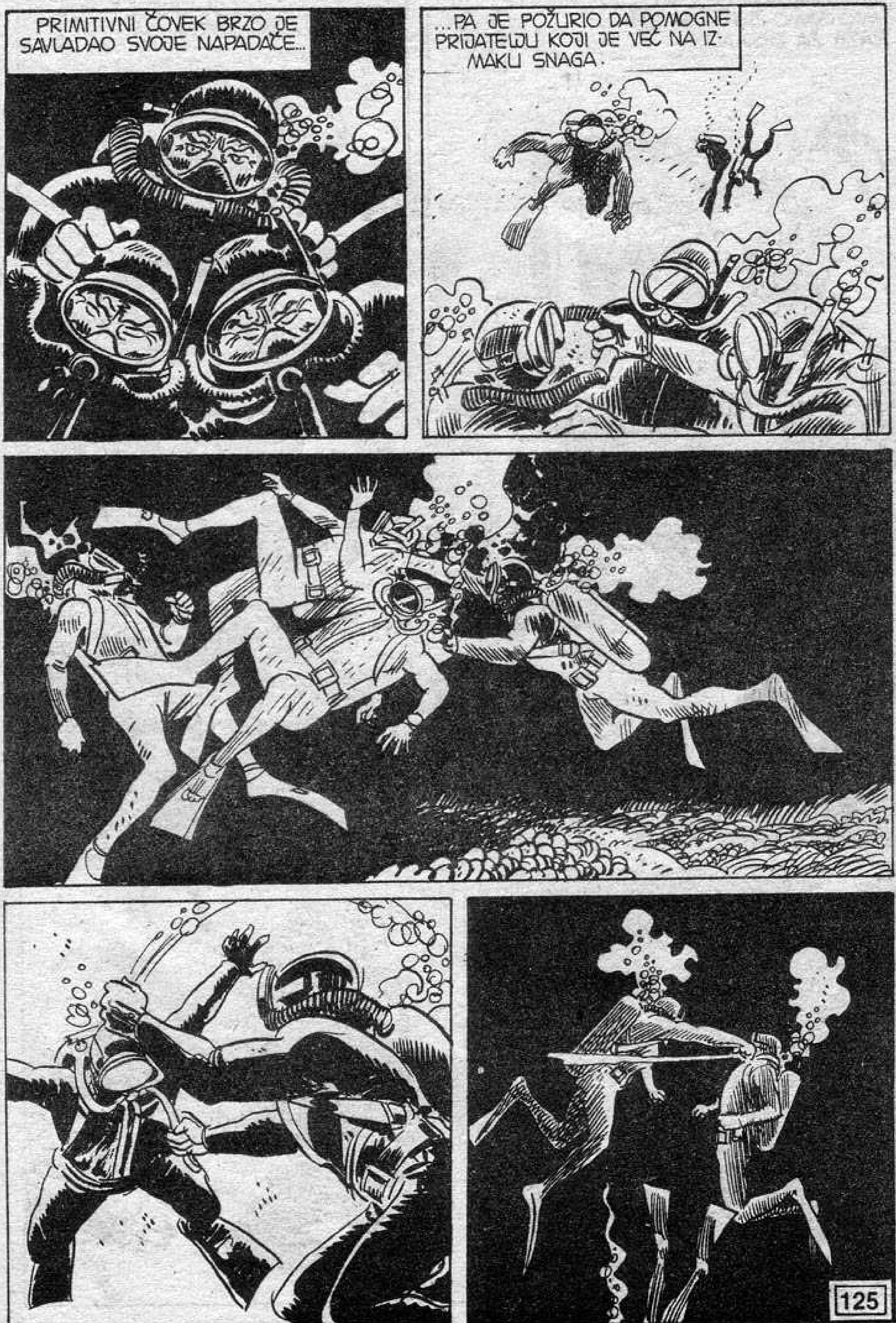
PRIMITIVNI ČOVEK BRZO JE SAVLADAO SVOJE NAPADAČE...
...PA JE POŽURIO DA POMOGNE PRIJATELJU KOJI JE VEĆ NA IZMAKU SNAGA.

SVI RONIOCI SU SE USTREMILI KA JAVI.
MARTI MISTERIJA JE ZA TRENUTAK OKLEVAO, A ZATIM...
NE BIH ŽELEO DA UPOTREBIM ZRAK U PRISUSTVU SVEDOKA, ALI BOJIM SE DA ĆE MI TO BITI JEDINI SPAS.
RUKA MU SE SPUSTILA PREMA NEKOJ VRSTI DŽEPA NA OPASAČU I IZVUKAO JE ORUŽJE NEOBIČNOG IZGLEDA...
...KOJE JE POČELO DA SIPA MLAZEVE PLAVIČASTIH ZRAKA.
Z-Z-ZAP!
POGOĐENI RONIOCI IZGLEDALI SU KAO „ZAMRZNUTI"...ZA TRENUTAK SU STAJALI NEPOMIČNO.

ZATIM SU POČELI DA PADAJU PREMA DNU, POVUČENI SOPSTVENOM TEŽINOM.
KROZ NEKOLIKO MINUTA ĆE SE PROBUDITI SA „UZAVRELIM MOZGOVIMA" POTPUNO IZMENJENI.
A SAD, MORAMO NA POVRŠINU, ŠTO BRŽE MOŽEMO.
NA ŽALOST, TO NE MOŽEMO ODJEDNOM IZVESTI. MOGLO BI DA DOĐE DO **EMBOLIJE** ZBOG IZNENADNE DEKOMPRESIJE.
OHO! GORE JE JOŠ JEDAN BROD!

NA NAPADAČKOM BRODU, TAJANSTVENI ČOVEK U CRNOM, KOJI JE ĆUTKE PRATIO ČITAV TOK NAPADA, NEPRIMETNO JE DAO ZNAK GLAVOM...
...I ISTOG TRENUTKA POJAVIO SE KATAPULT ZA IZBACIVANJE DUBINSKIH BOMBI.
JOŠ TRI MINUTA! AKO NAŠI NE IZRONE, BIĆE UBIJENI ZAJEDNO SA ONA DVA NJUŠKALA!
TIK TAK TAK
TIK TAK
TIK TAK
TIK TAK
TIK
JOŠ JEDAN ZNAK GLAVOM...
ZATIM...
PALI!
KLANG
PLJUS!

!
DUBINSKE BOMBE!... MORAMO NA POVRŠINU, PA ŠTA BUDE!
DOK SU SE SMRTONOSNE BOMBE PRIBLIŽAVALE MORSKOM DNU...
...JAVA I MARTI MISTERIJA SU BRZO GRABILI KA POVRŠINI.
PRVA BOMBA JE STIGLA DO NEPROCENJIVE ZBIRKE POTONULOG BLAGA...
BOOOM!
...I PRETVORILA GA U BEZVREDNE KRHOTINE.

A ONDA, EKSPLOZIJA SE PONOVILA... PA JOŠ JEDNA...ONO ŠTO VREME NIJE USPELO DA URADI HILJADAMA GODINA, UNIŠTENO JE ZA NEKOLIKO TRENUTAKA ZAHVALJUJUĆI UBISTVENIM SPRAVAMA KOJE JE ČOVEK SMISLIO.
BOOOM
NA BRODU SU POTPALJENI FITILJI EKSPLOZIVA!
U REDU! KREĆEMO!
VROOM
VROOM!
NE! NEE!

VRRRR!
MARTI! JAVA! KAKVA SREĆA! ŽIVI STE!
BRZO! MINIRALI SU BROD! JEDNA MINA SE NALAZI UPRAVO PORED REZERVOARA.
VMS-1
OSEĆAJUĆI VRTOGLAVICU, ZAMAGLJENA POGLEDA, USLED EKSPLOZIJA I NAGLE PROMENE PRITISKA...
131

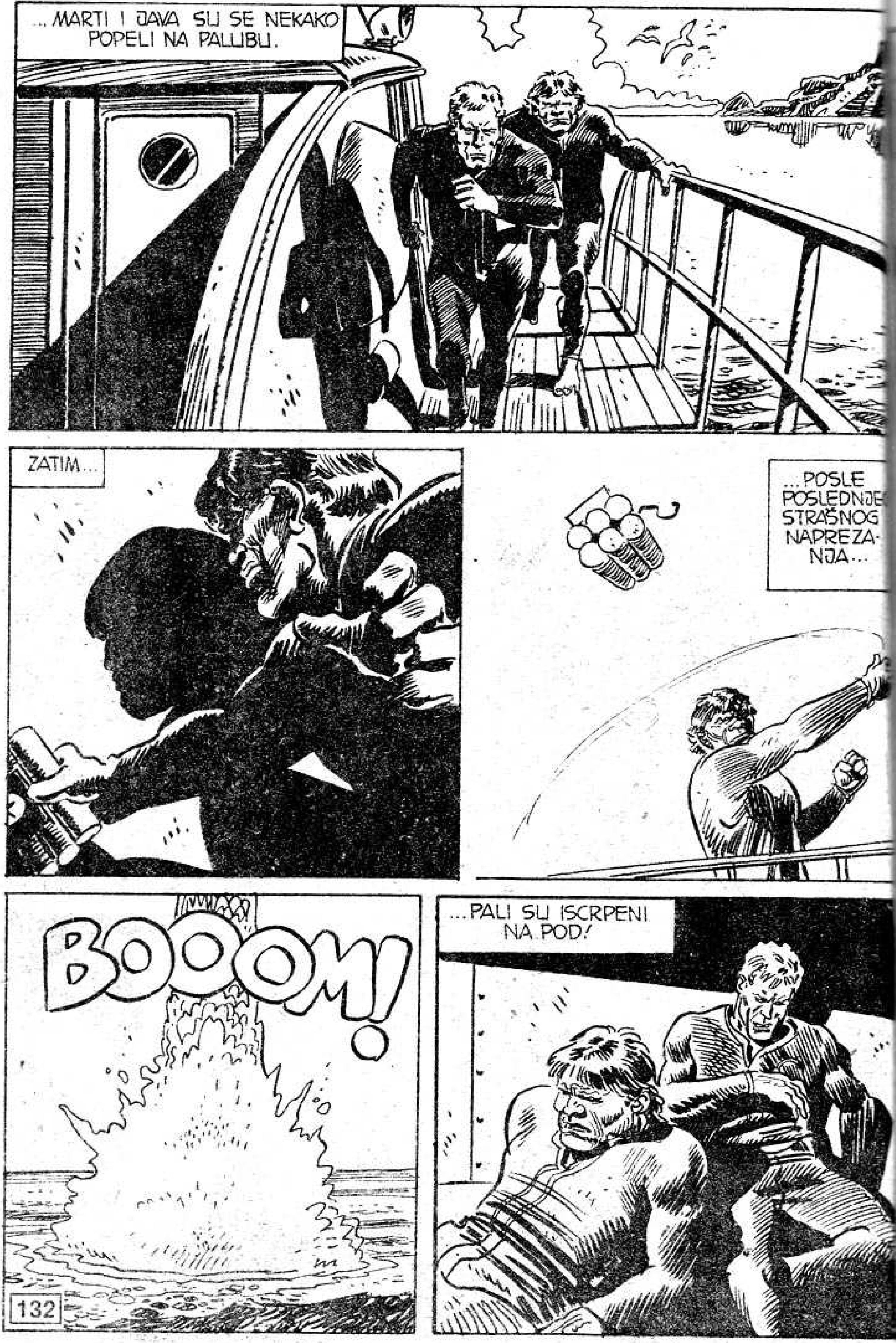
...MARTI I JAVA SU SE NEKAKO POPELI NA PALUBU.
ZATIM...
...POSLE POSLEDNJEG STRAŠNOG NAPREZA-NJA...
BOOOM!
...PALI SU ISCRPENI NA POD!

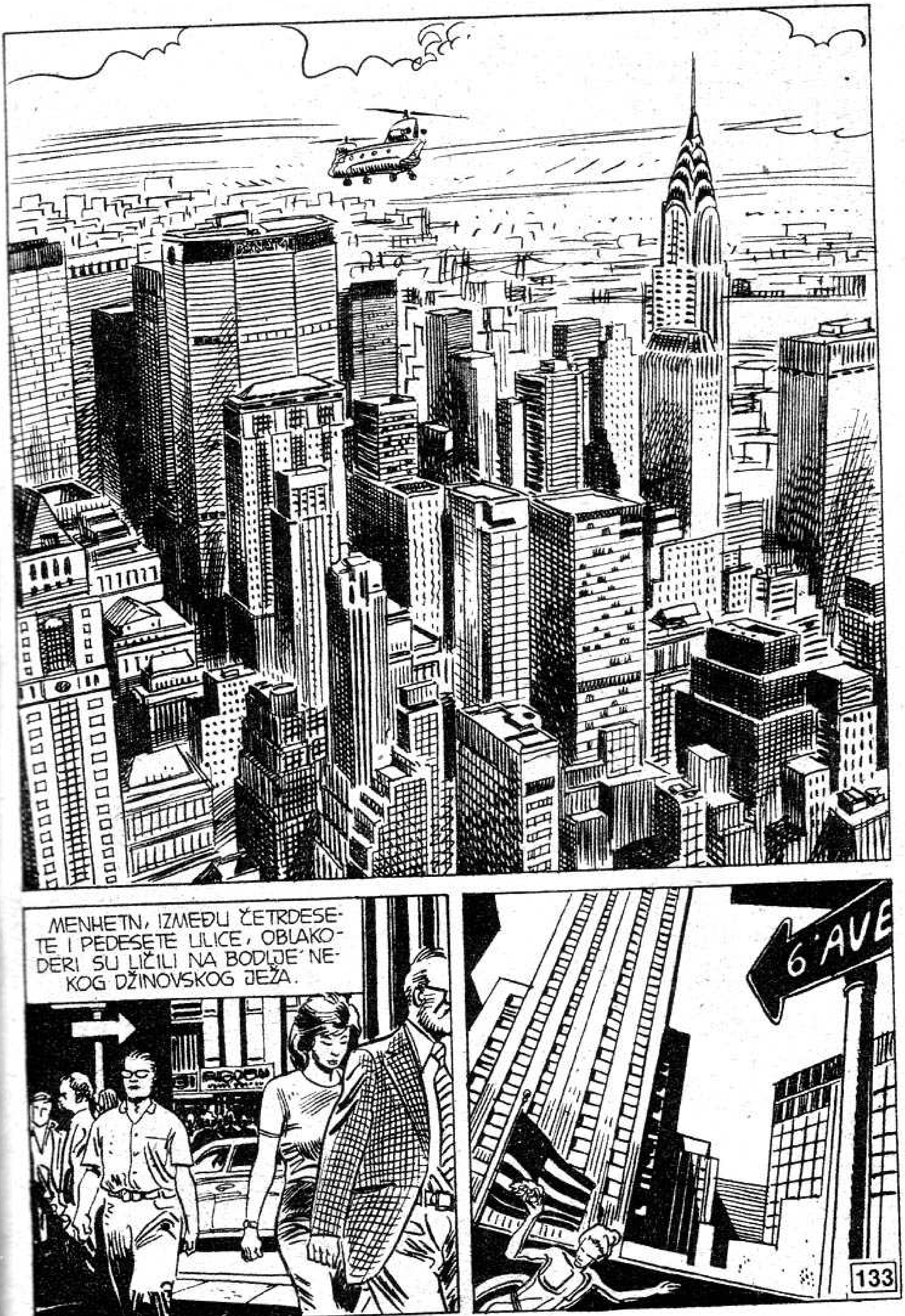
MENHETN, IZMEĐU ČETRDESE-
TE I PEDESETE ULICE, OBLAKO-
DERI SU LIČILI NA BODLJE NE-
KOG DŽINOVSKOG JEŽA.
6 AVE

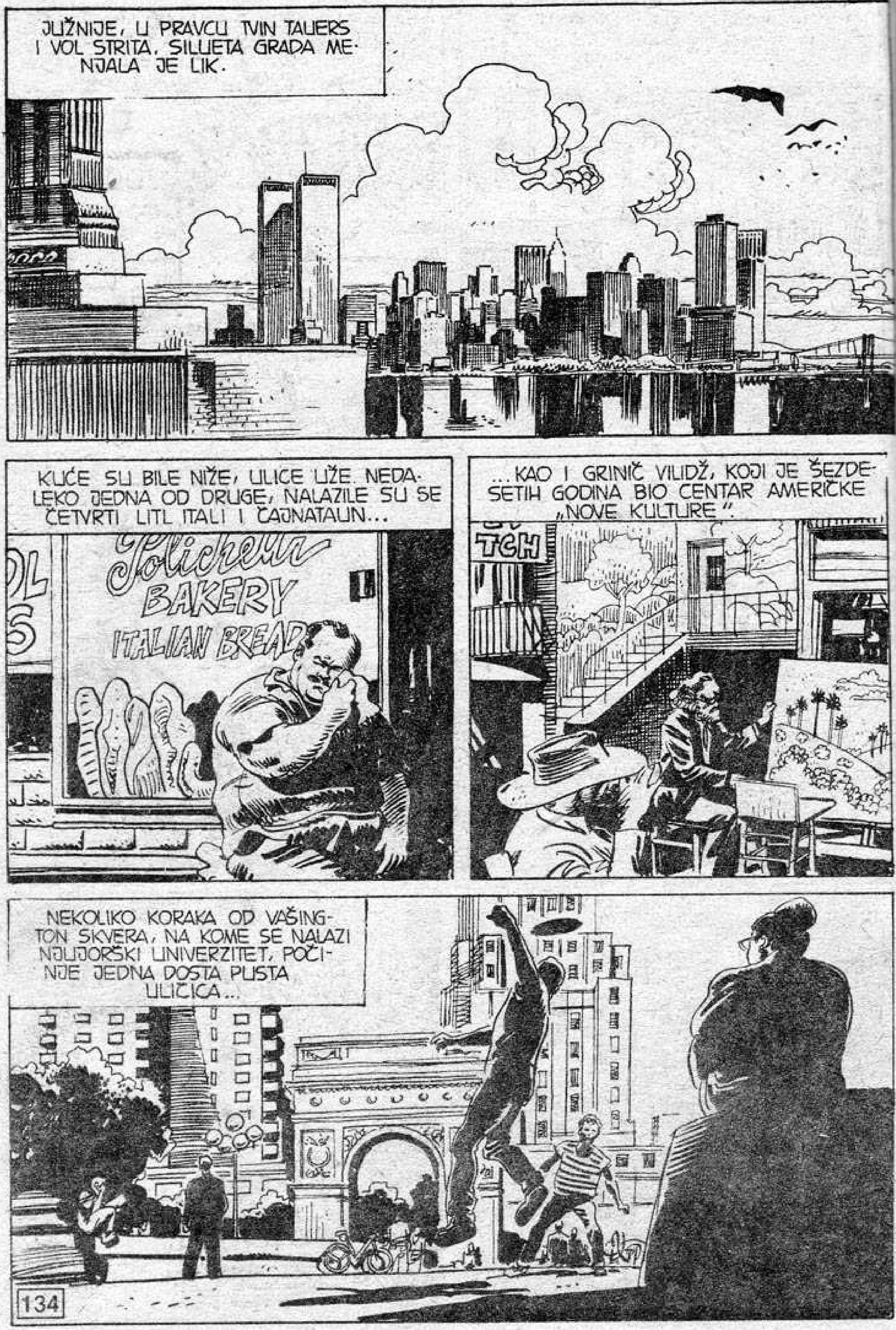
JUŽNIJE, U PRAVCU TVIN TAUERS I VOL STRITA. SILUETA GRADA MENJALA JE LIK.
KUĆE SU BILE NIŽE, ULICE UŽE. NEDALEKO JEDNA OD DRUGE, NALAZILE SU SE ČETVRTI LITL ITALI I ČAJNATAUN...
BAKERY
ITALIAN BREAD
...KAO I GRINIČ VILIDŽ, KOJI JE ŠEZDESETIH GODINA BIO CENTAR AMERIČKE „NOVE KULTURE".
TCH
NEKOLIKO KORAKA OD VAŠINGTON SKVERA, NA KOME SE NALAZI NJUJORŠKI UNIVERZITET, POČINJE JEDNA DOSTA PUSTA ULIČICA...

...VAŠINGTON NJUS. KUĆE OD KOJIH JE SASTAVLJENA, U PROŠLOM VEKU BILE SU ŠTALE BOGATIH VLASNIKA PALATA IZ OKOLINE.
SADA JE TO BILA JEDNA OD NAJELEGANTNIJIH I NAJMIRNIJIH ULICA NJUJORKA. ONAJ KO BI PROŠAO ISPRED BROJ 3, VIDEO BI PARKIRAN JEDAN LUKSUZNI FERARI...
...A KO BI ZAZVONIO NA VRATIMA...
MARTI MISTERIJA
...DOŽIVEO BI IZNENAĐENJE KADA BI MU OTVORIO POSLUŽITELJ POMALO NEUOBIČAJENOG IZGLEDA...
ZDRAVO, JAVA... KAKO SI? JE LI TU MARTI?
RRGH!
...KOJI BI GA, IZGOVARAJUĆI NEKOLIKO NEARTIKULISANIH GLASOVA, UVEO U MALI STAN...
...U KOME SU ZIDOVI BILI PREKRIVENI NEOBIČNIM PREDMETIMA.

BILA JE TU STARA MASKA INDIJANACA NUTKAN.
ZATIM PRIMITIVNA MAKETA TRANSPORTNOG AVIONA SA NOVOG ZELANDA.
POSEBNO MESTO ZAUZIMALE SU POLICE SA KNJIGAMA IZ SVIH MOGUĆIH OBLASTI.
NAŠ POSETILAC BIO BI SIGURNO VEOMA IZNENAĐEN KAD BI, U TOJ KUĆI PREPUNOJ STARINA, UGLEDAO SOBU SNABDEVENU MODERNIM KOMPJUTEROM...
...PRED KOJIM JE SEDEO ČOVEK ČETRDESETIH GODINA, ELEGANTNO OBUČEN.
TIP TIP TIP
TIP
„UBEĐEN SAM DA SU SKULPTURE PRONAĐENE NA PUČINI ISPRED SANTA MARIJE ISTOG POREKLA KAO I POZNATE BRONZANE FIGURE NAĐENE PORED JUŽNE OBALE ITALIJE I DA PRIPADAJU ISTOJ SERIJI.

„ZA ONO KRATKO VREME KOLIKO SAM MOGAO DA IH RAZGLEDAM, VIDEO SAM MNOGO **INDENTIČNIH KOPIJA** JEDNE OD FIGURA IZLOŽENIH U FIRENCI 1981. GODINE."
„PROUČAVAJAĆI TE BRONZANE FIGURE NAĐENE NA DNU MORA, NAUČNICI SU IH SMESTILI U KLASIČAN PERIOD, TO JEST U V VEK PRE NAŠE ERE..."
"...ALI, U TOM PERIODU NA AZORIMA NIJE BILO GRČKIH NASEOBINA. ZAŠTO SU SE TE STATUE NALAZILE U MAGACINU VAN HERKULOVIH STUBOVA?"
"S ONE STRANE HERKULOVIH STUBOVA? ZAŠTO SU TAKO REALISTIČKI PRIKAZIVALE MNOGE VRSTE ŽIVIH BIĆA; DA BI SEĆANJE NA NJIH OVEKOVEČILE KROZ VEKOVE KOJI NAILAZE?"
„ŠTA JE PREDSTAVLJAO GRB UKLESAN U ONOM ANTIČKOM ARHITRAVU? TO, NA ŽALOST, NIKAD NEĆU SAZNATI."
„LJUDI U CRNOM" KOJI SU NAS NAPALI, NAMERNO SU UNIŠTILI SVE ŠTO BI NAM POMOGLO DA REKONSTRUIŠEMO TAJANSTVENU PROŠLOST ČOVEČANSTVA!"

IMAŠ LEPE IGRAČKE, MARTI... ČESTITAM!
DIJANA!
TO SE ZOVE IZNENAĐENJE!
DA, STVARNO JE LEP APARAT... KOMPJUTER PROGRAMIRAN ZA **WORD PROCESSOR**. POMALO KAO PISAĆA MAŠINA SAMO ŠTO TI OMOGUĆAVA DA INFORMACIJE ODMAH ELEKTRONSKI SREĐUJEŠ...
...I STVARAŠ ARHIVU NA MALOM PROSTORU. U OVOJ PLOČI SE PRAKTIČNO NALAZI SADRŽINA ČITAVE JEDNE SVESKE...
...TVOG DNEVNIKA, PRETPOSTAVLJAM. TVOJIH ISTRAŽIVANJA NA SVE ČETIRI STRANE SVETA.
OD MAČU PIKČU U PERUU, DO USKRŠNJIH OSTRVA... OD STONHENDŽA DO LOH NESA...SA NEKOLIKO NASTAVAKA U SVETU PARANORMALNOG I MAGIJE.

PROČITALA SAM SVE TVOJE KNJIGE, MARTI, PA IPAK, IMA DETALJA KOJI SU MI JOŠ NEPOZNATI. PRETPOSTAVLJAM DA SE I ONI NALAZE NA NEKOJ PLOČI KOJU NEGDE DOBRO SKRIVAŠ.
?
AKO MISLIŠ NA MOJU TEORIJU O POREKLU NAŠE CIVILIZACIJE, ZNAJ DA O NJOJ NE NAMERAVAM DA GOVORIM SVE DOK NE SKUPIM SVE POTREBNE DOKAZE.
NE! NE! NISAM MISLILA NA TU TVOJU GLUPU TEORIJU. DOŠLA SAM DA TI ČESTITAM NA DVEMA STVARIMA.
PRVO: ŠTO SI SE ZA MANJE OD PETNAEST DANA OPORAVIO OD EMBOLIJE IZAZVANE DEKOMPRESIJOM. MOGAO SI OSTATI PARALIZOVAN ILI ČAK I GLAVU IZGUBITI.
DRUGO: ŠTO VRLO DOBRO ZNAŠ, S OBZIROM DA SI ODMAH POČEO DA MI VRDAŠ POMINJUĆI SVOJ ELEKTRONSKI UREĐAJ: NA TVOM NEPOGREŠIVOM UKUSU U VEZI SA ŽENAMA.

DEJLI NJUS, SENZACIONALISTIČKI LIST KOJI PONEKAD OBJAVI I NEŠTO ISTINITO, OBJAVIO JE OPŠIRNU REPORTAŽU O TVOM SUSRETU SA TAKOZVANIM „AZORSKIM GUSARIMA". «MARTI MISTERIJA IZBEGAO SMRTONOSNI ATENTAT NA ATLANTIKU".
A OVA OSOBA PORED TEBE NA FOTOGRAFIJI NE LIČI MI NA JAVU. NA OSNOVU VAŠIH POGLEDA, NE BIH REKLA NI DA TI JE NEKA BLISKA ROĐAKA!
SLUŠAJ... JA...
OBJASNIĆU TI UKRATKO... DIJANA... KRISTINA... GOSPOĐICA RAMOS... JE DEVOJKA KOJA ME JE ANGAŽOVALA DA OBAVIM ISPITIVANJA... OD JEDNOG LOVCA NA KORALE KUPILA JE DEO JEDNE BRONZANE SKULPTURE... TAJ RIBAR JU JE UVERAVAO DA JE TO NAŠAO NA PUČINI PORED SANTA MARIJE...
...PA JE POŽELELA DA PROVERI NALAZI LI SE NA TOM MESTU JOŠ SLIČNIH SKULPTURA.
NJENO IME, PREZIME I LIČNI OPIS SIGURNO SU ZAVRŠILI U TAJNOJ ARHIVI O KOJOJ SAM TI GOVORILA.
TAJNA ARHIVA... HA! HA!... NE RAZUMEM KAKO SI UOPŠTE MOGLA DA ZAMISLIŠ SLIČNE GLUPOSTI.
NO, OBEĆAVAM TI DA ĆU JEDNE VEČERI SLEDEĆE NEDELJE...
JEDNE VEČERI SLEDEĆE NEDELJE?...

MARTI MISTERIJO, DAN KAD SI MI OBEĆAO POZIV ZA SLEDEĆU NEDELJU SAD JE VEĆ DALEKA PROŠLOST!
VEČNO ĆU OSTATI TVOJA STARA ASISTENTKINJA ... „DONESI MI OVO", „DONESI MI ONO", „KAD SI VEĆ NA NOGAMA, ONDA URADI OVO"...
PA, POŠTO SAM BILA NA NOGAMA, DONELA SAM POŠTU KOJA JE JE BILA U TVOM SANDUČETU.
TUP!
EVO, IZVOLI, SLAVNI PROFESORE!
ALI...
NISAM ŽELEO DA TE UVREDIM. STVARNO IMAM POSLA. UPRAVO ISPRAVLJAM SKICU MOGA „ATLASA NEPOZNATOG" A ZATIM...

...ZATIM TREBA DA SPREMIM PREDAVANJA ZA UNIVERZITET. ONDA IMAM VAŽAN SASTANAK U VEZI SA IZRADOM ELEKTRONSKOG SISTEMA ZA DATIRANJE NEORGANSKIH MATERIJALA.
R-RIP!
KAO ŠTO VIDIŠ, TU NEMA NIJEDNE ŽENE, NIKAKVE JAVNE ILI PRIVATNE ARHIVE.
ALI...
OH... NIJE MOGUĆE!
U REDU. ONDA KAD SLEDEĆE NEDELJE?
SLEDEĆE NEDELJE: ŠTA?
!

AERODROM HELENIKON, OSAM MILJA ISTOČNO OD ATINE ...
... Y-S 11 UZLETEO JE SA PISTE PREMA SEVEROZAPADU.
STIĆI ĆEMO ZA NEKOLIKO SATI. NE ZNAM ZAŠTO, ALI UVEREN SAM DA JE MOREL DOŽIVEO NEŠTO NEPRIJATNO.
RRGHHH!
DA, ZNAM DA NA KOVERTU NIJE STAJALO NJEGOVO IME, ALI GODINAMA SE DOPISUJEMO. ODLIČNO POZNAJEM NJEGOV RUKOPIS, A ON JE JEDAN OD RETKIH KOJI ME OSLOVLJAVAJU PUNIM IMENOM.

POŠTANSKI ŽIG IZ KALAMBAKE, SEOCETA KOJE SLUŽI SAMO ZA UNUTRAŠNJE LINIJE.
MORA DA JE IMAO VRLO OZBILJAN RAZLOG DA MI POŠALJE RUKOPIS. U STVARI, TIH NEKOLIKO STRANA PREDSTAVLJAJU OTKRIĆE BEZ PRESEDANA.
PISANE SU NA STAROM ARAPSKOM I TREBALO MI JE PRILIČNO VREMENA DA IH PREVEDEM. ALI, ISPLATILO SE.
„PREKLINJEMO SVEMOGUĆEG BOGA DA PODRŽI NAŠEG GOSPODARA, KALIFU KNEZA VERNIKA KOJI VODI SVETI RAT ZA STVAR BOGA ABU INA'N FARISA, SINA NAŠIH GOSPODARA IMAMA..." I TAKO DALJE I TAKO DALJE.
TO JE DUGAČAK UVOD ISPUNJEN HVALAMA KALIFE, KAO ŠTO JE TO ONDA BIO OBIČAJ, A KOJI PREDSTAVLJA AUTORA TEKSTA.

TO JE MOHAMED IBN ABDULAH AL-LAVATI ILI IBN BATUTA, ISLAMSKI PUTNIK IZ XIV VEKA KOJI JE ZA 28 GODINA PROŠAO ČITAV POZNATI SVET.
POSLE UVODA, IBN BATUTA OPISUJE EGIPATSKE PIRAMIDE I DOSLOVNO KAŽE DA JE „PRE POTOPA, JEDAN KRALJ VIDEO NEKI ZNAK KOJI GA JE UPLAŠIO PA JE PODIGAO TE OGROMNE GRAĐEVINE NA ISTOČNIM OBALAMA NILA DA SAKRIJE BLAGO DREVNE NAUKE". ZATIM TVRDI KAKO SU PODIGNUTA I MNOGA DRUGA „SKLONIŠTA" TE VRSTE.
NASTAVLJA PRIČAJUĆI KAKO SU, POSLE POTOPA, NEKA TAKVA SKLONIŠTA PRONAĐENA I UNIŠTENA ZAJEDNO SA ONIM ŠTO SE U NJIMA NALAZILO... MEĐU NJIMA JE BILA I ALEKSANDRIJSKA BIBLIOTEKA, KOJU SU ZAPALILE CEZAROVE TRUPE...
...ALI JEDAN SKRIBENT* PO IMENU TEODA USPEO JE DA SPASE NAJDRAGOCENIJI MATERIJAL, I SAKRIO GA JE NA JEDNO TAJNO MESTO.
* SKRIBENT: ČOVEK KOJI JE PISAO PO DIKTATU ILI PREPISIVAO RUKOPISE.
„...I, ZAHVALJUJUĆI DAREŽLJIVOSTI..." I TAKO DALJE I TAKO DALJE, „JA SAM MOGAO DA DOĐEM DO TOGA MESTA, A SVESKE KOJE SU SE TAMO NALAZILE NISU BILE U OBLIKU SVITKA VEĆ SU SE OTVARALE KAO KINESKE*..."
* NAJVEĆI DEO ANTIČKIH KNJIGA BILI SU SVICI OD PERGAMENTA ILI DRUGOG MATERIJALA.
„...A SKRIBENT KOJI IH JE PISAO PISAO JE TAKO PRAVILNO KAO DA MU RUKA NIKAD NIJE GREŠILA. VIDEO SAM DVA PRIMERKA JEDNE ISTE KNJIGE U KOJIMA SU SLOVA STALNO BILA JEDNO KAO DRUGO..."
SHVATAŠ LI, JAVA? KAO DA SU ŠTAMPANA!

"... A KAKO NISAM POZNAVAO NJIHOVO PISMO, MUDRACI SU MI OBJASNILI ŠTA SE NALAZI U TIM KNJIGAMA. PRE SVEGA SU MI POKAZALI REPRODUKCIJU SVETA. TU SU BILE DVE ZEMLJE, S ONE STRANE MORA KOJE JA NISAM POZNAVAO..."
"... POKAZALI SU MI I SLIKE LETEĆIH KOLA I ZRAKA KOJI PRETVARA U KAMEN. ZATIM PLOVEĆI GRAD I VATRU KOJA UNIŠTAVA DOLAZEĆI SA VISINA..."
"... I ISTORIJU LJUDI KOJI SU BILI PRE POTOPA I **SAID IBN SARIDA**, KOGA SU DRUKČIJE ZVALI, A KOJI JE PODIGAO PRVU PIRAMIDU."
"OBJASNILI SU MI ZAŠTO SU VATRA I VODA UNIŠTILI ZEMLJU I POKAZALI MI PLAN JEDNOG VELIKOG GRADA KOJI SAD LEŽI NA DNU MORA, A U KOME SU KNJIGE TAKO STRPLJIVO PREPISIVANE."
"TAJ PLAN SAM U OBLIKU GRBA VIDEO NA MNOGIM KNJIGAMA PA SAM NALOŽIO SVOME SKRIBENTU DA MI GA VERNO PRECRTA."
EVO GA, JAVA. TO JE ONO ŠTO JE ODMAH PRIVUKLO MOJU PAŽNJU, PRE NEKI DAN KAD SAM LISTAO RUKOPIS...

„...DAO SAM DA GA FOTOKOPIRAJU, ZAJEDNO SA PREVODOM RUKOPISA I MINIJATUROM KOJA PREDSTAVLJA BIBLIOTEKU. SEĆAŠ LI SE GDE SMO GA MI VEĆ VIDELI, JAVA?
RACHH! RURR!
DA! UPRAVO U TRENUTKU KAD SU NAS ONI PROKLETI RONIOCI NAPALI NA AZORIMA.
TO JE BIO PLAN SA GRBOM „GRADA KOJI LEŽI NA DNU MORA". A SAD, SLUŠAJ, JAVA.
PROČITAĆU TI OPIS JEDNOG GRADA KOJI SE NALAZI U PLATONOVIM DELIMA „TIMEUS" I „KRITIJA".*
*PLATON: GRČKI FILOZOF KOJI JE ŽIVEO IZMEĐU 428. I 348. GODINE PRE NAŠE ERE.
„...BIO JE OKRUŽEN JEDNIM POJASOM ZEMLJE I JEDNIM VODENIM POJASOM. GLAVNI KANAL ZA NAVODNJAVANJE SEKAO GA JE HORIZONTALNO..."
„...A DRUGI, VERTIKALAN, PROLAZIO JE KROZ DVA BAZENA I VODIO U LUKU..."
147

NEMA SUMNJE! RADI SE O ISTOM MESTU! A ZNAŠ LI KAKO SE ZOVE GRAD KOJI JE PLATON OPISAO?
ATLANTIDA! „IZGUBLJENI KONTINENT" KOGA MNOGI SMATRAJU LEGENDOM.
CIVILIZACIJA KOJA JE, PREMA IBN BATUTI, BILA U STANJU DA PROIZVODI „LETEĆA KOLA", "GRADOVE NA VODI", "VATRU KOJA UNIŠTAVA DOLAZEĆI SA VISINA"...
...I KOJA JE, PREDOSETIVŠI VLASTITO UNIŠTENJE, IZGRADILA SKLONIŠTA PO ČITAVOM SVETU I U NJIH POHRANILA SVEDOČANSTVA O SVOJOJ „DREVNOJ NAUCI" KAKO BI SE SAČUVALA ZA BUDUĆE GENERACIJE!
IBN BATUTA UVERAVA DA KNJIGE POTIČU IZ TOGA GRADA... MOŽDA SU UPRAVO KRENULE IZ ONE ANTIČKE LUKE KOD AZORA.
MOŽDA ONE BRONZANE STATUE NISU DOŠLE IZ EVROPE VEĆ SU UPUĆENE U NJU! U TOM SLUČAJU, BILE BI MNOGO STARIJE. MOŽDA SU ONE UTICALE NA UMETNOST NAREDNIH VEKOVA.
48

JAVA, STARI MOJ, SIGURAN SAM DA ĆEMO OVOGA PUTA PRONAĆI DOKAZE KOJIMA ĆU DA POTKREPIM MOJU TEORIJU. SLUŠAJ KAKO ZAVRŠAVA OVO PRIČANJE ...
"...I JA SAM VIDEO BIBLIOTEKU I MUDRACE KOJI SU JE ČUVALI I SMRTONOSNU MAŠINU KOJA ČUVA ULAZ U NJU, A ČIJU TAJNU SAMO ONI ZNAJU. PLAN KOJI JE MOJ SKRIBENT NACRTAO POKAZUJE ULICU KOJA VODI U BIBLIOTEKU..."
"...OVAJ MOJ IZVEŠTAJ POVERIĆU SIGURNIM RUKAMA, JER SAM SE ZAKLEO MUDRACIMA DA NEĆE BITI OBJAVLJEN ZAJEDNO SA IZVEŠTAJIMA SA MOJIH DRUGIH PUTOVANJA."
VROARRRR!
KALAMBAKA.
149

MARTI MISTERIJA I NJEGOV NERAZDVOJNI JAVA STIGLI SU KASNO POPODNE U GRADIĆ KALAMBAKU.
OVDE IMA MALO HOTELA. AKO BUDEMO IMALI SAMO MALO SREĆE, NEĆE NAM BITI TEŠKO DA UĐEMO U TRAG MORELU.
KOGA STE REKLI DA TRAŽITE, GOSPODINE ?
MORELA ! ARHEOLOGA EDUARDA MORELA ! MISLIM DA JE OVDE BIO ODSEO !
HM... JA...

ŽAO MI JE, KIRIE*! JADNI GOSPODIN MOREL JE POGINUO U SAOBRAĆAJNOJ NESREĆI PRE DVADESETAK DANA.
UŽASNO!
*GOSPODINE.
JEDAN DRUMSKI RAZBOJNIK GA JE...
RAZUMEM!
DRUMSKI RAZBOJNIK, KAŽETE? HVALA.
NAREDNOG JUTRA, MARTI MISTERIJA JE NERASPOLOŽEN ŠETAO ULICAMA GRADIĆA.
BIO SAM U PRAVU KAD SAM SUMNJAO DA NEŠTO NIJE U REDU...ALI ŠTA?
ČAK NI BEZBRIŽNA VESELOST TURISTA NIJE USPEVALA DA GA ODVRATI OD NJEGOVIH CRNIH MISLI.
KAD BIH SAMO ZNAO GDE JE PRONAŠAO TAJ RUKOPIS, ZNAO BIH ODAKLE DA KRENEM!

UK! UK!
?
ŠTA JE, JAVA?
TO JE OBIČAN DELTAPLAN... I JA SAM SE RANIJE BAVIO TIM SPORTOM.
OVA OBLAST MI IZGLEDA VRLO POGODNA ZA TAKVE LETOVE! IMA DOSTA VEOMA VISOKIH VRHOVA...
VEOMA VISOKI VRHOVI!?
METRONI! ETO ODAKLE TREBA POČETI TRAGANJE! TI MANASTIRI NA PLANINSKIM VRHOVIMA IMAJU VEOMA STARE ARHIVE!
MOŽDA JE MOREL BAŠ U NJIMA PRONAŠAO ONAJ TEKST IBN BATUTE... ISPLATILO BI SE DA IH POSETIM!
152

U METRONU NA STRMOJ HRIDI NALAZILA SE CRKVA U OBLIKU GRČKOG KRSTA, PODIGNUTA IZMEĐU 1545. I 1552. GODINE.
ŽIVOPISANA JE U XVI VEKU U STILU NAZVANOM „ATOS", A FRESKE JE POTPISAO KALUĐER SIMEON.
OD 10 DO 15 ČASOVA, METRON JE OTVOREN POSETIOCIMA. USKI ASFALTIRANI PUT VODI DO VRHA BRDA...
...ZATIM SE PENJANJE KA HRIDI NASTAVLJA U VELIKOJ PLETENOJ KORPI KOJA PREDSTAVLJA PRIMITIVNI LIFT.
HMGR! GRR!
DA... NE BI SE BAŠ MOGLO REĆI DA JE PRISTUPAČAN.
ALI, KALUĐERI KOJI OVDE ŽIVE POZNATI SU PO STROGOSTI SVOJIH OBIČAJA. IPAK, NISU OTIŠLI TAKO DALEKO KAO ONI SA ATOSA KOJI SU ZABRANILI PRISTUP SVIM STVORENJIMA ŽENSKOG RODA IZUZEV PTICA.

ONI ZAHTEVAJU POŠTOVANJE NJIHOVIH TRADICIJA I OBIČAJA!
DOBRO DOŠLI U METRON, BRAĆO!
NADAMO SE DA ĆETE SE OVDE PRIJATNO OSEĆATI.
JA SAM OTAC KASTRON. POVEŠĆU VAS U POSETU MANASTIRIMA.
VI NI NE SLUTITE KAKVE SE TAJNE KRIJU MEĐU OVIM DREVNIM ZIDINAMA! VEKOVIMA SU U NJIMA ŽIVELI UMETNICI, MISLIOCI, HODOČASNICI PRISPELI SA SVIH STRANA SVETA U ŽELJI DA DOŽIVE TRENUTAK SPOKOJSTVA.

„KATHOLIKON"* JE IZ XVI VEKA, A MANASTIR JE MNOGO, MNOGO STARIJI. PRETVORILI SMO GA U MUZEJ U KOME SE ČUVAJU DRAGOCENOSTI NEPROCENJIVE VREDNOSTI!
* CRKVA.
POGLEDAJTE SAMO DEKORACIJU OVOG OLTARA! RADILI SU GA UMETNICI VIZANTIJSKE ŠKOLE OKO 1500. GODINE.
PREDIVAN JE! RECITE, IMATE LI MOŽDA I ZBIRKU RUKOPISA?
RUKOPISA? ZAŠTO ME TO PITATE?
VOLEO BIH DA ZNAM DA SLUČAJNO NEKI MOREL NIJE RAZGLEDAO VAŠU BIBLIOTEKU.
MOREL?
TAJ ČOVEK JE KAŽNJEN ZBOG ONOG ŠTO JE UČINIO. PRIMITE MOJE SAUČEŠĆE, AKO STE MU PRIJATELJ, ALI MOLIM VAS IDITE ODAVDE.
ALI...

ČEKAJTE... ŠTA JE MOREL URADIO? PREKLINJEM VAS, OBJASNITE MI!
VRLO JEDNOSTAVNO, KIRIE. NJEMU SAM IZUZETNO DOZVOLIO DA POGLEDA ARHIVU. ZAMOLIO ME JE DA MU FOTOKOPIRAM JEDAN DOKUMENT PISAN ARAPSKIM PISMOM...
...KAO DA MI OVDE, NA VISINI OD 584 METARA, IMAMO MAŠINU ZA FOTOKOPIRANJE! ODGOVORIO SAM MU DA JE TO NEMOGUĆE I, NARAVNO, ZABRANIO MU DA IZ MANSTIRA IZNESE ORIGINAL.
ZNATE LI ŠTA JE ONDA VAŠ PRIJATELJ URADIO?
MOGU DA PRETPOSTAVIM...
DA. UZEO GA JE. UKRAO. PO VAMA VIDIM DA STE SPREMNI DA UČINITE NEŠTO SLIČNO.
HEJ!... SMIRITE SE!
JA NE NAMERAVAM NIŠTA DA UKRADEM. HOĆU SAMO DA VIDIM POSTOJI LI JEDNA **ANTIČKA KARTA** ZA KOJU VERUJEM DA MORA DA JE TU.
MI IMAMO NA DESETINE TIH ANTIČKIH GEOGRAFSKIH KARATA, KIRIE. ALI VI IH NE MOŽETE VIDETI. A SAD, **NAPOLJE!**

POSLE IZVESNOG VREMENA...
HMM...
SASVIM JE SIGURNO DA NISAM ZAŠTITNIK LOPOVA, A IPAK, NE MOGU DA ZAMERIM MORELLI.
LAKO JE MOGUĆE DA SE U TOJ KARTI KRIJE IZVOR NEPROCENJIVIH SAZNANJA ZA ČITAVO ČOVEČANSTVO, A ONA PLESNIVI ZBOG NEČIJE TVRDOGLAVOSTI.
OSIM TOGA, UVEREN SAM DA JE TRAGIČAN KRAJ NAŠEG PRIJATELJA VEZAN UPRAVO ZA TAJ DOKOMENAT. SVE BIH DAO DA MOGU DA GA POGLEDAM.
S DRUGE STRANE, NEMA IZGLEDA DA ĆE OTAC KASTRON DA SE PREDOMISLI. ON BI NAS GLAVAČKE IZBACIO KAD BISMO SE PONOVO TAMO POJAVILI.
BILO BI VEOMA TEŠKO POPETI SE GORE KRIŠOM, ČAK I KAD BISMO USPELI, KAKO BISMO SE SPUSTILI AKO BI NAS OTKRILI?
157

JEDINO REŠENJE BILO BI PRIBEĆI NASILJU, A TO NE DOLAZI U OBZIR.
DA... NALAZIMO SE PRED VELIKIM PROBLEMOM, STARI MOJ.
VELIKIM PROBLEMOM.
SEM, AKO...
GOSPODINE MARTI ?
?
OPROSTITE ŠTO VAS UZNEMIRAVAM, ALI MORAM S VAMA DA GOVORIM.

U TOM SLUČAJU, IZVOLITE, SEDITE. PIJETE LI UZO* ILI VIŠE VOLITE NEŠTO MEĐUNARODNO?
UZEĆU JEDAN NESVRIO**. ČINJENICA JE...
* ALKOHOLNO PIĆE.
** UMUĆENA HLADNA KAFA.
...DA SAM ŽELELA DA RAZGOVARAMO U ČETIRI OKA I NE ZNAM DA LI...
SAMO SLOBODNO GOVORITE. JAVA JE DISKRETAN I NERAZDVOJAN PRIJATELJ.
JAVA. DA, ČITALA SAM O NJEMU U JEDNOM ČLANKU PRE NEKOLIKO GODINA. AKO SE NE VARAM, NEKOLIKO MESECI STE SE BORILI DA VAM SUD DODELI STARATELJSTVO NAD NJIM.
ON JE NEANDERTALAC, JE LI? GDE STE GA NAŠLI?
HMM...
ŽAO MI JE, ALI O TOME VAM NE MOGU NIŠTA REĆI.
RRRR!
DA. SEĆAM SE DA NI ONDA NISTE HTELI DA DAJETE NIKAKVE IZJAVE. OPROSTITE MI NA RADOZNALOSTI, ALI GODINAMA PRATIM VAŠE PODUHVATE I NISAM MOGLA DA ODOLIM.

NO, NISAM O TOME HTELA DA RAZGOVARAM SA VAMA, VEĆ O JADNOM MORELU.
MORELU?
DA. ZOVEM SE MARIJA FOTINOS. STANUJEM U KSENIJI I... BILA SAM SE SPRIJATELJILA SA MORELOM.
POČEO JE DA BIVA NAPET I RAZDRAŽLJIV. ZA TRI DANA KARAKTER MU SE IZ OSNOVA PROMENIO. LIČIO JE NA PROGONJENU ZVER.
PRE MESEC DANA OTKRIO MI JE DA JE DOŠAO DO JEDNOG ZAPANJUJUĆEG OTKRIĆA. NIJE MI DAO MNOGO DETALJA, ALI JE TVRDIO DA ĆE ONO DA PODIGNE VELIKU PRAŠINU. ZATIM...
...JEDNE NOĆI, KRIŠOM JE NAPUSTIO HOTEL UZEVŠI PORTIROV AUTOMOBIL. NAREDNOG JUTRA NAŠLI SU GA MRTVOG U JEDNOJ OBLIŽNJOJ DOLINI.
JA SAM, MEĐUTIM, UBEĐENA DA SE NE RADI O NESREĆNOM SLUČAJU! MOREL MI JE ČESTO PRIČAO O VAMA. ČIM SAM VAS UGLEDALA OVDE, BILO MI JE JASNO DA I VI MORA DA SUMNJATE.

ŽELIM DA TAJ KOJI GA JE UBIO BUDE KAŽNJEN! RECITE, MARTI, DA LI VAM JE MOREL DAO NEKE DETALJE U VEZI S NEKIM KO BI MOGAO BITI UZROK NJEGOVE SMRTI?
DA, LI VAM JE POVERIO ŠTA JE OTKRIO? DA LI VAM JE REKAO ŠTA JE TRAŽIO?
BAH...
REKAO BIH... DA IMATE SUVIŠE BUJNU MAŠTU, GOSPOĐICE.
SIGURAN SAM DA JE NJEGOVA SMRT POSLEDICA BANALNE SAOBRAĆAJNE NESREĆE... IPAK, SPROVEŠĆU MALU ISTRAGU.
JA...
U TOM SLUČAJU, OSLANJAM SE NA VAS. SIGURNA SAM DA ĆETE PREDUZETI SVE ŠTO JE U VAŠOJ MOĆI.
KALISPERA! PRIJATNO POPODNE! NADAM SE DA ĆEMO SE USKORO PONOVO VIDETI!

NA KALAMBAKU SE SPUSTILA NOĆ. MANASTIRI „U VAZDUHU" BILI SU PRITISNUTI TAMOM.
IZGLEDALO JE DA U NEMIM BRDIMA NEMA ŽIVE DUŠE. PA IPAK...
...PAŽLJIVI OSMATRAČ PRIMETIO BI DVE POZNATE FIGURE KAKO SE VERU UZ OKOMITU STENU.
HRABRO, JAVA... JOŠ MALO PA SMO GORE.
KAO ŠTO SAM TI REKAO, NE ODOBRAVAM KRAĐU, ALI DRUGOG REŠENJA NEMAMO.

TIHO, METAR PO METAR ...
... MARTI I JAVA SU SE PRIBLIŽAVALI VRHU ...
TUMP! TUMP!
TAAK!
...NEKOLIKO PUTA STAVLJAJUĆI ŽIVOT NA KOCKU ZBOG NEPRISTUPAČNIH STENA.
VMS-1
163

ALL RIGHT*. SAD ĆEMO SVE DA PRIPREMIMO ZA BEKSTVO...
...S OBZIROM DA NAS, POSLE NAŠE POSETE, KALUĐERI NEĆE HTETI SPUSTITI U KORPI.

*VRLO DOBRO.

NEANDERTALAC JE ODGOVORIO SVOJIM UOBIČAJENIM NEARTIKULISANIM GLASOVIMA.
ZATIM, SKRIVENI U MRAKU, POČELI SU SVOJU TAJANSTVENU PRIPREMU.
NEKOLIKO MINUTA KASNIJE...
NGHH!
PREMA PLANU METRONA, KOJI SMO DOBILI U TURISTIČKOM BIROU, ARHIVA BI TREBALO DA SE NALAZI U OVOM HODNIKU.

TUNK!
KLIK!
KO JE ?
KO JE
TO BIO ?

MJAO!
AH, TI SI, MACO? HAJDE UNUTRA!
DOBRO SMO PROŠLI! POŽURIMO!
KLIK!
USPELI SMO, PRIJATELJU!

ČITAV SAT PRETURALI SU PO DOKUMENTIMA POŽUTELIM OD VEKOVA.
ZATIM...
...KROZ LIZANI OTVOR PROMOLIO JE GLAVU MARTI MISTERIJA S POBEDONOSNIM IZRAZOM LICA.
NAŠAO SAM JE! I TO KAD SAM VEĆ BIO POČEO DA OČAJAVAM!
KO JE TU GORE? ODGOVORITE!
BRZO! JOŠ MALO PA ĆE DA PRIMETE DA SMO BILI.
MCRR!

HAJDEMO!
MALI SKOK, I DVE FIGURE SU SE VINULE NAD DOLINOM PENEJA, OSVETLJENE BLEDOM MESEČEVOM SVETLOŠĆU...
...OSTAVLJAJUĆI IZA SEBE TAMNU SILUETU MANASTIRA.
NIJE BILO LAKO NAGOVORITI ONE TURISTE DA NAM PRODAJU DELTAPLANE. NO, SVOTA KOJU SAM IM PONUDIO BILA JE ISUVIŠE PRIMAMLJIVA.
SAMO, NE SVIĐA MI SE ŠTO NAS VETAR NOSI DALEKO OD KALAMBAKE PA ĆEMO MORATI DOBAR DEO PUTA DA PREĐEMO PEŠICE.
ILI...

NE BIO JA OVAJ KOJI JESAM, AKO OVO NIJE NAŠA DANAŠNJA POZNANICA!
USKORO...
PRETPOSTAVLJALA SAM DA SI NEŠTO NAUMIO, MARTI! KAD SAM TE VIDELA KAKO KREĆEŠ PREMA METRONU, POMISLILA SAM DA ĆE TI BITI POTREBAN I „PRIZEMNI PERSONAL"!
HA-HA!
ZNAŠ ŠTA, MARIJA? RADO BIH TE PRIHVATIO KAO STJUARDESU.
HMGGR
PODIGNUT PARALELNO SA OBALOM NILA, STARI HRAM U LUKSORU BIO JE GLAVNI SATELIT VELIKOG RELIGIOZNOG SREDIŠTA U KARNAKU. U DAVNA VREMENA VEZAN VELIČANSTVENOM AVENIJOM SFINGI SA LJUDSKOM GLAVOM, DUGAČKOM PREKO TRI KILOMETRA.

TU JE AMENOFIS III, FARAON KOJI JE TEBI DAO IZGLED VELIKE SVETSKE PRESTONICE, POŽELEO DA OGROMNIM STATUAMA OD RUŽIČASTOG GRANITA, KOJE SU SE NALAZILE NA JUŽNOJ STRANI DVORIŠTA, DA SVOJ LIK.
DVA VEKA DOCNIJE RAMZES II JE VLASTITU POBEDU NAD HITITIMA POŽELEO DA OVEKOVEČI OBELISKOM NA KOME JE U RELJEFU BILA ISPRIČANA POBEDONOSNA BITKA KOD KADEŠA.
...TU, NASPRAM KAPELE POSVEĆENE TEBANSKOJ TRIJADI, STAJALA JE POVORKA „SVETOG ČAMCA"...
...TU, U TOM SREDIŠTU KULTA AMONA, PODIGNUTOM PRE 3300 GODINA, U SUMRAK SMO SRELI JAVU, MARTIJA I MARIJU FOTINOS.

POJMA NEMAŠ KOLIKO SAM TI ZAHVALNA ŠTO SI ME OVAMO DOVEO, MARTI.
HM... MOŽDA SAM TO URADIO ZATO ŠTO SMO OBOJE BILI VEOMA VEZANI ZA JADNOG EDURDA...
... A MOŽDA I ZATO ŠTO LEPIM DEVOJKAMA NIKAD NE MOGLI DA KAŽEM NE.
UNCH!
UNCH!
HA-HA! HA!
PLAN KOJI JE NACRTAO IBN BATUTA DOSTA JE PRECIZAN. OD XIV VEKA PRE NAŠE ERE PA DO DANAS, HRAM NIJE PRETRPEO NEKE VEĆE IZMENE.
TAJNA PROSTORIJA NALAZI SE ISPOD SVETILIŠTA ZA AMONOV ČAMAC. NAŠ HRONIČAR JE ČAK NAVEO I KOJE KAMENJE TREBA POMERITI DA BI SE DOŠLO DO PODZEMNOG PROLAZA.
NADAM SE SAMO DA ŠE ANTIČKI MEHANIZMI NISU BLOKIRALI POSLE TOLIKO VEKOVA... I DA, AKO STVARNO POSTOJI BIBLIOTEKA VEĆ NIJE ISPRAŽNJENA..

ŠALJIVU ATMOSFERU OD PRE NEKOLIKO TRENUTAKA ZAMENILA JE NAPETOST KOJA PRETHODI VELIKIM OTKRIĆIMA. POLAKO, MARTI MISTERIJA JE PRELAZIO RUKOM PREKO VELIKOG KAMENJA SKORO MILUJUĆI GA.
NEANDERTALAC JE POKAZIVAO ZNAKE NESPOKOJSTVA. NJEGOV ATAVITISTIČKI INSTINKT GOVORIO MU JE DA ĆE NEŠTO DA SE DOGODI.
OVO BI TREBALO DA BUDE TAJ.
NI PO ČEMU SE NE RAZLIKUJE OD OSTALIH, ALI IBN BATUTA KAŽE DA POKREĆE JEDAN MEHANIZAM KOJI ODOLEVA VREMENU „KAO I NEPROMENLJIVI ZAKONI PREMA KOJIMA JE NAČINJEN..."
HM... U RUKOPISU NE STOJI NA KOJI NAČIN TREBA POSTUPITI!
JA BIH REKAO DA GA PRVO TREBA GURNUTI!
HMM... MMM...

NE MOGU! POKUŠAJ TI, JAVA!
NGHH!
RGHH! GH!
NE POMERA SE! MOŽDA TO NIJE PRAVI KAMEN!
SEM AKO...
POGLEDAJTE TE UREZE NA IVICAMA... LIČE NA OBIČNE TRAGOVE VREMENA ALI MOŽDA...
...OH! OVDE IMA PROSTORA DA SE GURNU RUKE!

POKUŠAĆU DA POVUČEM! VIDEĆEMO ŠTA...
K-K-KRAK
POMERA SE! MORA DA JE POSTAVLJEN NA VALJKOVE ILI KUGLICE!
VIŠE NE MOGU DA...
R-RUMBLERRR
?
HEJ! ŠTA ...
IZNENADA, IZ UNUTRAŠNJOSTI ZIDOVA HRAMA ZAČULA SE POTMULA TUTNJAVA.

NE RAZUMEM! POD MI JE ZADRHTAO POD NOGAMA!
OH! GLEDAJ!
NGRRR
15
OVA PLOČA SE POMERILA!
OVDE POSTOJI OTVOR! BRZO, POMOZITE MI!
15
STUMP!

NAPOLJU, ČUVARI SU DREMUCKALI NI NE OSVRĆUĆI SE NA GRUPU „TURISTA" KOJA JE IZABRALA TAKO NEUOBIČAJENO VREME ZA POSETU DREVNOJ GRAĐEVINI...
...DOK SU SE U HRAMU, MEHANIZMI STARI KAO I VREME POKRENULI S NEVEROVATNOM PRECIZNOŠĆU.
STEPENICE!
ZNAČI SVE JE BILO ISTINA! IBN BATUTA NIJE LAGAO!
POLAKO, SVE TROJE SU SIŠLI STEPENIŠTEM NA KOJE VEKOVIMA NIJE STALA ČOVEKOVA NOGA.
GLEDAJTE! TO JE UREĐAJ KOJI JE NAPRAVIO OTVOR!

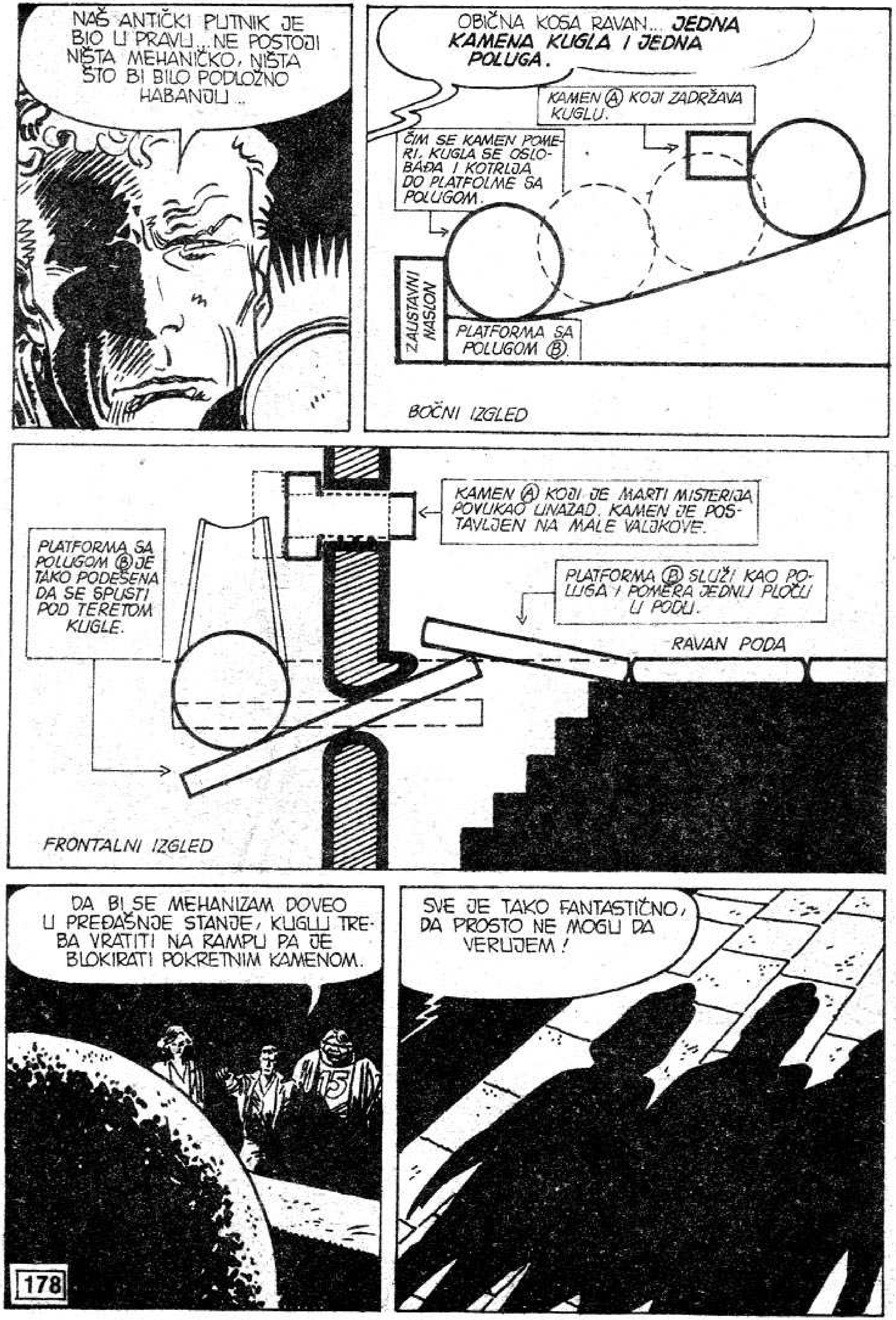
NAŠ ANTIČKI PUTNIK JE BIO U PRAVU... NE POSTOJI NIŠTA MEHANIČKO, NIŠTA ŠTO BI BILO PODLOŽNO HABANJU...
OBIČNA KOSA RAVAN... JEDNA KAMENA KUGLA I JEDNA POLUGA.
KAMEN (A) KOJI ZADRŽAVA KUGLU.
ČIM SE KAMEN POMERI, KUGLA SE OSLOBAĐA I KOTRLJA DO PLATFOLME SA POLUGOM.
ZAUSTAVNI NASLON
PLATFORMA SA POLUGOM (B).
BOČNI IZGLED
KAMEN (A) KOJI JE MARTI MISTERIJA POVUKAO UNAZAD. KAMEN JE POSTAVLJEN NA MALE VALJKOVE.
PLATFORMA SA POLUGOM (B) JE TAKO PODEŠENA DA SE SPUSTI POD TERETOM KUGLE.
PLATFORMA (B) SLUŽI KAO POLUGA I POMERA JEDNU PLOČU U PODU.
RAVAN PODA
FRONTALNI IZGLED
DA BI SE MEHANIZAM DOVEO U PREĐAŠNJE STANJE, KUGLU TREBA VRATITI NA RAMPU PA JE BLOKIRATI POKRETNIM KAMENOM.
SVE JE TAKO FANTASTIČNO, DA PROSTO NE MOGU DA VERUJEM!

POGLEDAJTE OVE GRAVIRE! SAVRŠENO SU OČUVANE.
PREDSTAVLJAJU POVORKU VELIKIH BIKOVA KOJI SU UKRAŠENI, VOĐENI KA ŽRTVENIKU.
DA, MARTI... SVE JE SJAJNO... APSOLUTNO SJAJNO...
...ALI SAD BUDI DOBAR PA DIGNI RUKE!
MARIJA?! ALI ŠTA...
VRLO DOBRO SI RAZUMEO I DA SE NISI ŠALIO! SPRETNA SAM KAO I TI, PA ČAK I BOLJA OD TEBE.
RRR
ZNAM, NA PRIMER, DA U DŽEPU IMAŠ ORUŽJE STARO 15 000 GODINA. I NJEGOVO POREKLO NEĆEŠ DA OTKRIJEŠ, ALI MOJ ŠEF MI JE TO ISPRIČAO S MNOGO POJEDINOSTI!
TVOJ ŠEF? ALI KO...
...OSOBA KOJU VRLO DOBRO POZNAJEŠ, I KOJA JE REŠILA DA SE JOŠ NE POJAVI.

ON TVRDI DA BI TI BIO VRLO IZNENAĐEN KAD BI GA SREO... DA BI POVEROVAO DA PRED SOBOM IMAŠ DUHA!
AKO NE POGAĐAŠ O KOME SE RADI, NIJE VAŽNO. ZNAJ DA BI ON BIO U STANJU DA TI SE SUPROTSTAVI U BILO KOM TRENUTKU... I DA SE NE PLAŠI ČAK NI TVOG SMEŠNOG ORUŽJA SA ZRACIMA! ...
ON... NIJE MOGUĆE! ON JE MRTAV... VIDEO SAM GA ROĐENIM OČIMA!...
GRRR
NE POMINJITE IMENA, MARTI, I PREPUSTITE SVE VREMENU.
KAD JE MOJ ŠEF SAZNAO ZA MORELOVO OTKRIĆE, POKUŠAO JE DA DOĐE DO NJEGA.
ALI, MOREL JE RUKOPIS NEKOM POSLAO.
JEDINO REŠENJE JE BILO ČEKATI. ŠEF JE TO POVERIO MENI I MOJE STRPLJENJE JE NAGRAĐENO.

TI SI ME SAM OVAMO DOVEO... „A LEPOJ DEVOJCI SE NIKAD NE KAŽE NE!"
IZA OVIH VRATA NALAZI SE NEŠTO ŠTO NAS OBOJE INTERESUJE. NA ŽALOST, NEĆEŠ ŽIVETI DOVOLNO DUGO DA BI TO I UPOZNAO.
ZBOGOM, MARTI MISTERIJO!
KLIK
BANG!
BANG!
AAHHH!!

!
RRCHH
AHHH!
MARIJA!!
RRCH!
JEDAN NEPOTREBAN SVEDOK MANJE. SAD POSTAVITE EKSPLOZIV...
BEZ REČI, TAJANSTVENI LJUDI U CRNOM IZVRŠAVALI SU NAREĐENJA ONOGA KO IM JE, IZGLEDA, BIO VOĐA...
NAŠI PUTEVI SE STALNO UKRŠTAJU, PROFESORE.

SEĆATE LI SE? NALAZIO SAM SE U ČAMCU 80 METARA IZNAD VAS, NA AZORIMA.
VI! ZNAČI TO STE VI BILI?!
ZAŠTO STE UNIŠTILI ONE SKULPTURE? ZAŠTO SE SPREMATE DA RAZORITE OVO PODZEMLJE?
ONO ŠTO SE U NJEMU NALAZI NAPRAVILO BI DAR-MAR U NAŠEM POZNAVANJU EVOLUCIJE... MOGLO BI DA NAM PRUŽI POTVRDU O POSTOJANJU JEDNE RAZVIJENIJE CIVILIZACIJE JOŠ PRE POTOPA... O JEDNOM POTONULOM KONTINENTU.
MOŽDA O LJUDIMA SLIČNIM NAMA KOJI SU ŽIVELI U DALEKOJ PROŠLOSTI I ŽELELI DA NAM OSTAVE SVEDOČANSTVO O SVOJOJ NAUCI, SVOJOJ UMETNOSTI... SVOM FIZIČKOM IZGLEDU, OVIM PREDIVNIM HIPERREALISTIČKIM SKULPTURAMA, REPRODUKOVANIM U MNOGO PRIMERAKA I NAMENJENIH SKROVIŠTIMA KAO ŠTO JE OVO.
MOŽDA SU ŽELELI DA NAM UKAŽU I NA SVOJE GREŠKE KAKO BI NAM POMOGLI DA NE PRAVIMO ISTE.
TO SU SVE GLUPOSTI!
KOD AZORA NIKAD NISU POSTOJALE STATUE! NE POSTOJI TAJNA PROSTORIJA U LUKSORU!

EVOLUCIJA JE ONO ŠTO PIŠE U KNJIGAMA! PRVE CIVILIZACIJE SU SE POJAVILE UPRAVO ONAKO KAKO NAS UČE U ŠKOLI.
ALI ZAŠTO SVE TO?... ZAŠTO?
ZAŠTO?... ZAR NISTE U STANJU SAMI DA POGODITE, PROFESORE?
CIVILIZACIJA SE VEĆ DVE HILJADE GODINA ZASNIVA NA UTVRĐENIM ŠEMAMA, ODREĐENIM VEROVANJIMA.
KAD BI TO NEKO SAD *IZMENIO*, DOŠLO BI DO PROMENE NEKIH ULOGA. A KAD BI SE OTKRILO DA JE U PROŠLOSTI JEDNA CIVILIZACIJA KAO ŠTO JE NAŠA PROPALA ZBOG VLASTITIH GREŠAKA, NEKO BI POČEO DA RAZMIŠLJA.
CIVILIZACIJA, KAKO JE DANAS USTROJENA, POČELA BI DA GUBI TLO POD NOGAMA, A MI TO NE SMEMO DOZVOLITI!
ZAPREPAŠĆENI STE, PROFESORE?! MEĐUTIM, MI ODUVEK POSTOJIMO. ZNATE NAS POD RAZNIM IMENIMA: „PALIOCI BIBLIOTEKA", „INKVIZICIJA"... „LJUDI U CRNOM"...
ODUVEK ODSTRANJUJEMO SVE ŠTO BI MOGLO DA POREMETI ODREĐENO STANJE. NAS JE NEMOGUĆE UNIŠTITI ZATO ŠTO SMO SVUDA.
U MANASTIRU KALAMBAKI ILI NA OSTRVCETU AZORA. U SEDIŠTU JEDNE MULTINACIONALNE KOMPANIJE ILI U REZIDENCIJI NEKOG ŠEFA DRŽAVE.

UVEK SE NAĐE NEKO KO NAS OBAVESTI... KO NAM JAVI DA ĆE ONO ŠTO TREBA DA OSTANE TAJNA BITI OBNARODOVANO!
MI SE TRUDIMO DA SE UKLONE PUKOTINE KOJE SE OBRAZUJU U NAŠOJ PROŠLOSTI!
AKO TO IZISKUJE I OGROMNE ŽRTVE, UTOLIKO GORE!
NIJEDNA CENA NIJE PREVISOKA DA SE SPREČE POTRESI DO KOJIH BI SLIČNA OTKRIĆA DOVELA ČOVEČANSTVO!
ZAHVALJUĆI NAMA, U TOJ PROSTORIJI TAMO NIČEGA NEMA VI MOŽDA NEŠTO VIDITE... NEŠTO DODIRUJETE... ALI NIČEGA NEMA!

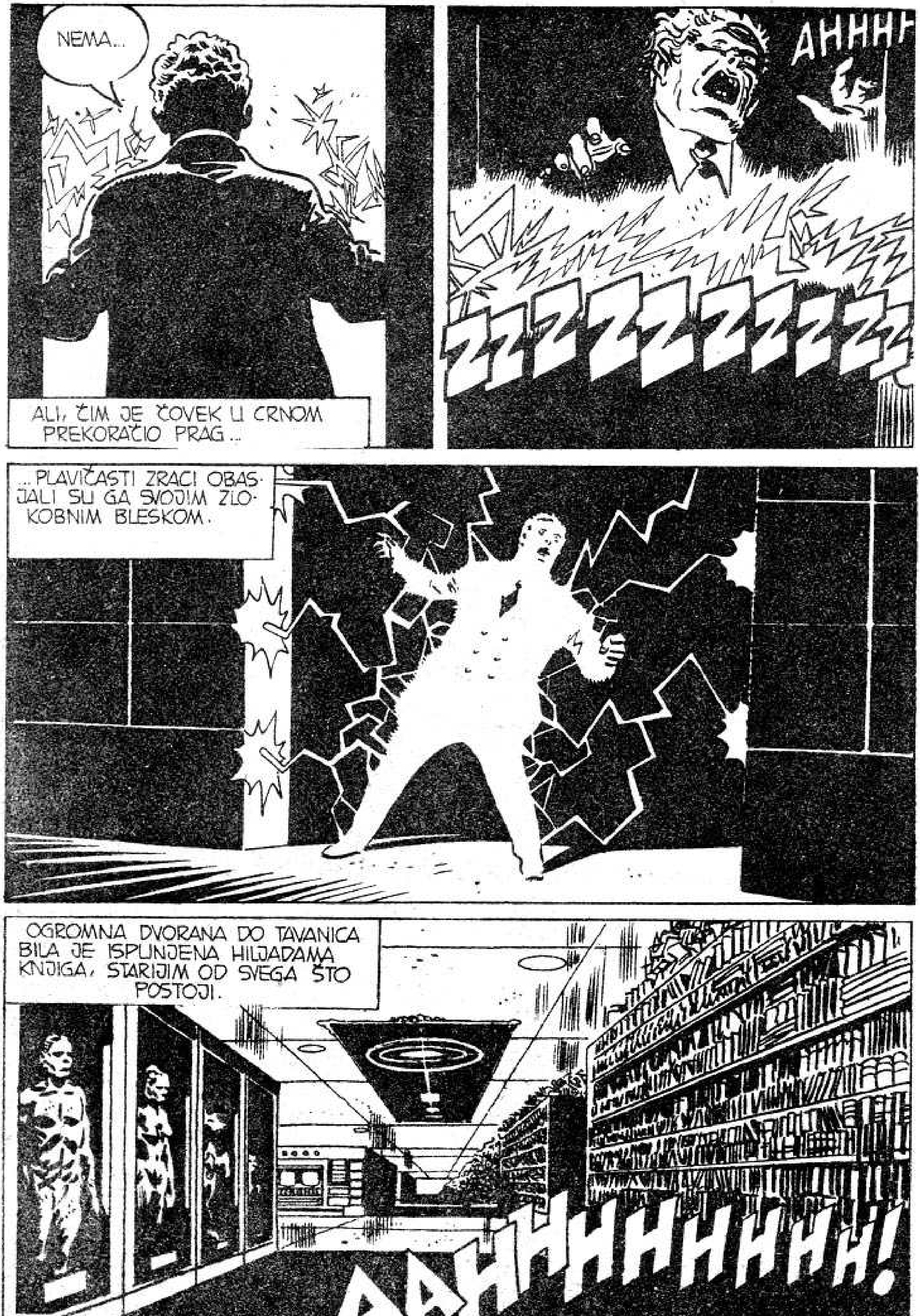
NEMA...
ALI, ČIM JE ČOVEK U CRNOM PREKORAČIO PRAG...
AHHH
ZZZZZZZZZZZ
...PLAVIČASTI ZRACI OBASJALI SU GA SVOJIM ZLOKOBNIM BLESKOM.
OGROMNA DVORANA DO TAVANICA BILA JE ISPUNJENA HILJADAMA KNJIGA, STARIJIM OD SVEGA ŠTO POSTOJI.
AAHHHHHHHHH!

AHHHAAHHHHHH
PLAVIČASTI ZRACI POLAKO SU SLABILI... OD UUEZA JE OSTALO SAMO MALO BELIČASTOG PRAHA, KAO JEDINI TRAG!
FANTASTIČNA BIBLIOTEKA PONOVO JE UTONULA U TAMU.
„SMRTONOSNO ORUŽJE" O KOME JE GOVORIO IBN BATUTA!
IZNENADA, POVRATAK U STVARNOST: EKSPLOZIV KOJI SU POSTAVILI LJUDI U CRNOM SPREMAN JE ZA DETONACIJU.
SAD, JAVA!
15

ZZZ-ZAP!
TRAS!
TRAS!
TUMP!
188

TUMP!
TRAS!
TRES
BEŽIMO, JAVA! TO JE SAD SAMO PITANJE SEKUNDI!

GORE...GORE STRMIM ZAVOJITIM STEPENIŠTEM VODEĆI BORBU SA SEKUNDAMA !
TIK TAK TIK TAK
NEE!

KA-BOOM
VOOŠŠ!
LEZI, JAVA! LEZI!

OSLOBOĐENA NASLONA KOJI JU JE ZADRŽAVAO, KUGLA JE POČELA DA SE KOTRLJA NIZ DREVNE STEPENICE...
...DA BI SE ZAUSTAVILA ZATVARAJUĆI TAKO ZAUVEK POSLEDNJI PROLAZ KA BIBLIOTECI.
RRRUMBLE!
MEHANIZAM JE UNIŠTEN. MOŽEMO ZATVORITI PROLAZ.
BOLJE JE DA NIKO NIKAD NE SAZNA ŠTA SE OVDE DESILO!
STUMP!
192

JESU LI TURISTI IZAŠLI?
AKO NISU IZAŠLI, IZAĆI ĆE.
ŠTA TU UNUTRA MOŽE DA IMA INTERESANTNO?
POD SANJIVIM POGLEDIMA ČUVARA, JAVA I MARTI SU SE UDALJAVALI OD MESTA KOJE BI MOGLO DA PREDSTAVLJA POČETAK JEDNE NOVE ERE!

NJUJORK...
JEDAN MALI STAN PREPUN ANTIKVITETA, U SRCU GRI-NIČ VILIDŽA...
TIP TIP TIP TIP
LJUDI U CRNOM POČIVAJU U PODZEMLJU HRAMA U LUKSORU, UBIJENI SVOJIM VLASTITIM ORUŽJEM. ALI, PLAŠIM SE DA TO, IPAK, NIJE KRAJ MOĆI KOJU ONI PREDSTAVLJAJU.
KAKVA JE OVOG PUTA BILA, PROFESORE? PLAVA? SMEĐA? CRVENOKOSA?
HM...
BILA JE SAMO ZAJEDNIČKA PRIJATELJICA. PRIJATELJICA JEDNOG ČOVEKA KOJI ME DOBRO POZNAJE!...
...A KOGA ĆU, RANIJE ILI KASNIJE, NA ŽALOST, DA SRETNEM NA SVOME PUTU.
KRAJ EPIZODE
194